

Vækstpartnerskabsaftale 2017/2018 mellem regeringen og Vækstforum Nordjylland

Det går fremad med væksten i Danmark. Det gælder også i Nordjylland. Den digitale omstilling af danske virksomheder er central for at fastholde væksten og for at forbedre konkurrenceevnen. Regeringen og Vækstforum Nordjylland arbejder derfor målrettet for at understøtte nye teknologier og at gøre det attraktivt at drive virksomhed i hele Danmark. Nogle steder uden for de større byer – også i Nordjylland – er der imidlertid fortsat økonomiske udfordringer. Parterne samarbejder derfor om Vækst og udvikling i hele Danmark. Der er allerede gjort meget for at forbedre rammevilkårene for de erhverv, der er mest fremtrædende uden for de større byer, herunder navnlig for fødevarerhvervet, hvor nordjyske virksomheder udgør en væsentlig del af Danmarks internationale styrkeposition på området. Nordjyske virksomheder har også vist sig konkurrencedygtige inden for andre erhverv med store globale muligheder, blandt andet virksomheder tilknyttet de grønne erhverv og Det Blå Danmark.

Regeringen har nedsat Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme som primo 2018 skal fremlægge forslag, der løfter regeringens ambition for en mere enkel og effektiv erhvervsfremmeindsats, der tager udgangspunkt i virksomhedernes behov. Vækstforum Nordjylland samarbejder med vækstfora i Syddanmark og Midtjylland om styrkelse af erhvervsfremmeindsatsen, herunder en mere enkel og effektiv innovations- og klyngeindsats.

Med denne aftale indgår regeringen og Vækstforum Nordjylland i et partnerskab om tre overordnede vækstindsatser:

1. Teknologipagt og digitalisering:

Allerede i dag er efterspørgslen på tekniske og naturvidenskabelige kompetencer stor blandt virksomhederne i Region Nordjylland. Parterne vil drøfte, hvordan Vækstforum Nordjylland kan indgå i en teknologipagt. Parterne vil endvidere understøtte implementeringen af NordVest Smart Production, samt samarbejde om forbedring af de nordjyske kommuners mulighed for finansiering af tilskud til etablering af digital infrastruktur. De vestdanske vækstfora igangsætter et analysearbejde om rammevilkår og vækstpoterentialer i den digitale omstilling for produktionserhvervene, som er stærkt repræsenteret i Vestdanmark, så erhvervsfremmeindsatsen kan tilpasses virksomhedernes behov. Staten vil følge arbejdet, og drøfte opfølgningen på analysen.

2. Maritim styrkeposition – fiskeri, akvakultur og maritime erhverv:

Nordjylland har en styrkeposition inden for fiskeri, akvakultur og maritime erhverv. Parterne vil fortsætte og forstærke samarbejdet inden for fiskeri- og akvakultursektoren, samt udvikle de maritime erhverv i sammenhæng med Maritimt Center for Optimering og Drift (MARCOD).

3. Grøn vækst – energiteknologi og cirkulær økonomi:

De grønne erhverv spiller en stor rolle i Nordjylland. Parterne vil fortsætte samarbejdet om den fortsatte styrkelse af rammevilkårene for den danske vindmølleindustri. Dertil vil parterne understøtte omstilling af den nordjyske økonomi baseret på principper for cirkulær økonomi.

Parterne enige om at arbejde videre med at sikre et fortsat fokus på mulighederne for at skabe vækst og udvikling i hele Danmark, samt udvikling af erhvervsamarbejdet med Grønland.

Vækstpartnerskabsaftalen gælder frem til 30. juni 2018.

			
Brian Mikkelsen Erhvervsminister	Esben Lunde Larsen Miljø- og fødevarerminister	Karen Ellemann Minister for fiskeri, ligestilling og nordisk samarbejde	Ulla Astman Formand for Vækstforum Nordjylland

Teknologipagt og digitalisering - kompetencer til fremtidens digitale og teknologiske erhvervsliv

Danmark har brug for, at virksomhederne har adgang til kompetencer til fremtidens digitale og teknologiske udvikling. Der er behov for at sætte mere fokus på STEM-kompetencer (Science, Technology inkl. IT, Engineering og Math), så erhvervslivets konkurrenceevne og den digitale omstilling styrkes til gavn for Danmarks fortsatte vækst og velstand.

Efterspørgslen efter STEM-kompetencer forventes i Danmark at stige med en fjerdedel fra 2013 til 2025 ifølge Det Europæiske Center for Udvikling af Erhvervsuddannelse (Cedefop). Det er mere end det dobbelte ift. EU som helhed på 12 pct.

Danmarks Vækstråds *Rapport om kvalificeret arbejdskraft* peger på, at der ventes at mangle ca. 85.000 faglærte i 2025, heraf mange på det tekniske område. Samtidig er andelen af jobopslag i Region Nordjylland inden for informationsteknologien steget til at udgøre 8 pct. i 2015 mod 5 pct. i 2007.

På områder med danske styrkepositioner, såsom det maritime område, Energi og IKT oplever virksomhederne i Region Nordjylland aktuelt udfordringer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft med STEM-kompetencer. Det gælder både på faglært og højtuddannet niveau.

Regeringen forbereder en Teknologipagt om fremtidens kompetencer på baggrund af anbefaling fra bl.a. Danmarks Vækstråd og Digitalt Vækstpanel. Med en teknologipagt vil regeringen understøtte frivillige samarbejder mellem virksomheder, uddannelsesinstitutioner, organisationer samt offentlige aktører om fremme af, at flere opnår kompetencer inden for STEM. Det vil også understøtte erhvervsudviklingen i Region Nordjylland, ligesom Region Nordjylland har en række initiativer, der kan være relevante at udbrede gennem en teknologipagt. Regeringen har i pagten et særligt fokus på virksomhedsinddragelse i indsatserne.

Region Nordjylland har et bredt forankret IKT erhverv med virksomheder inden for softwareudvikling, Internet of Things og intelligent logistik. Vækstforum Nordjylland har allerede igangsat en række initiativer med fokus på digitalisering af virksomheder, som understøtter den digitale vækststrategi, som regeringen vil fremlægge i efteråret 2017. Blandt andet er der i samarbejde med Erhvervsstyrelsen igangsat NordVest Smart Production mhp. at understøtte virksomheders digitalisering af produktion, salg mv. Initiativet er en del af den politiske aftale om Vækst og udvikling i hele Danmark (februar 2016). Vækstforum lægger vægt på, at dette initiativ koordineres med beslægtede initiativer i regi af Scale-Up Denmark og det nye nationale program "Digitaliseringsboost". Med indsatserne understøtter Vækstforum Nordjylland regeringens ambition for at bringe Danmark i front, når det kommer til nye teknologiske muligheder.

Fortsat positiv erhvervsudvikling i regionen forudsætter en velfungerende digital infrastruktur. Udrulning af bredbånd foregår i Danmark på markedsmessige vilkår, hvilket har sikret en meget høj dækningsgrad, målt på borgere og husstande. Men samtidig er der egne af landet, hvor dækningen er mangelfuld. Regeringens Bredbåndspulje, revideret Planlov, muligheden for at bruge Boligjobordningen til etablering af bredbånd og dækningskrav i frekvensauktioner bidrager til afhjælpning heraf. Dertil kommer, at Regeringen i 2017 forventer at kunne præsentere et udspil til et nyt telefonnet, som vil indeholde forslag til initiativer, som kan forbedre dækningen i hele landet.

Parternes samarbejde

- Parterne vil samarbejde om, hvordan en teknologipagt kan understøtte væksten i Region Nordjylland. Det skal i efteråret 2017 drøftes, hvordan Vækstforum Nordjylland kan indgå i en teknologipagt i samspil med øvrige regionale og lokale aktører, og hvordan der kan spilles ind med relevante initiativer til en teknologipagt.
- NordVest Smart Production medfinansieres med ca. 5 mio. kr. fra regeringens pulje for målrettet erhvervsindsats og med ca. 7 mio. kr. EU-regionalfondsmidler fra Vækstforum Nordjylland i perioden 2017-2020. Parterne vil i forbindelse med projektets løbende afrapportering følge status og fremdrift tæt for at bidrage til at udbrede projektets erfaringer til andre projekter og dele af landet med lignende udfordringer. Dette vil ligeledes gøre sig gældende i forbindelse med projektets eksterne slutevaluering. På baggrund af det kommende teleudspil vil Vækstform Nordjylland og Energistyrelsen fortsætte samarbejdet og dialogen om initiativer, der kan sikre nødvendig digital infrastruktur i de områder, hvor markeds kræfterne ikke rækker.

Maritim styrkeposition – fiskeri, akvakultur og maritime erhverv

Omgivet af hav har Nordjylland en naturlig og historisk styrke inden for fiskeri/akvakultur samt hele den maritime udstyrs- og serviceindustri. Vækstforum har gennem årene gjort en særlig indsats på disse erhvervsområder med klynge- og netværksdannelse samt gennemførelse af virksomhedsrettede udviklingsprogrammer.

På fiskeri- og akvakulturområdet er der i overensstemmelse med vækstpartnerskabsaftalen for 2015 etableret to faglige udviklingsnetværk med deltagelse af hele værdikædens aktører, herunder Miljø- og Fødevarerministeriet og Fiskeristyrelsen. Disse to faglige udviklingsnetværk har hver især udarbejdet et indsatskatalog med forslag til udviklingsprojekter, der aktuelt gennemføres i regi af det vestdanske erhvervssamarbejde. Som eksempler på relevante indsatser fremhæver Vækstforum Nordjylland udnyttelse af biprodukter og fraskær med midler fra Den Europæiske Hav- og Fiskerifond, styrkelse af anvendelse af skaldyr, optimering af spildevand og energiforbrug i fiskeindustrien samt udvikling af eksisterende klyngetiltag på fiskeriområdet.

Inden for de maritime erhverv har Nordjylland en styrkeposition med mange produktions- og servicevirksomheder, som er i en positiv udvikling, blandt andet pga. nye internationale miljøkrav til skibstrafikken. Denne styrkeposition var baggrunden for etableringen i 2010 af Maritimt Center for Optimering og Drift (MARCOD), der er et maritimt brancheudviklingscenter og klyngesekretariat, som støtter små og mellemstore maritime virksomheder. MARCOD er etableret med støtte fra Fornylsesfonden under Erhvervsstyrelsen samt Vækstforum Nordjylland. MARCOD har indgående kendskab til den maritime branche og kan medvirke til at udvikle og facilitere innovationsprojekter. Centret er sølvcertificeret i henhold til EU's fælles klyngeinitiativ ECEI. Videreførelse af MARCOD indgik i den seneste vækstpartnerskabsaftale, og organisationen medfinansieres fortsat af bl.a. Vækstforum Nordjylland.

Den danske maritime industri er førende på produktionen af avancerede og energieffektive løsninger til skibe og den position skal fastholdes. Det kan understøttes ved at give muligheder for test og demonstration af nye løsninger. Regeringens Vækstteam for Det Blå Danmark har bl.a. anbefalet at anvende statslige og kommunale færger som cases.

Eftersynet af erhvervsfremmesystemet påpegede, at erhvervsfremmestrukturen indenfor fødevarerområdet er præget af overlappende ydelser og uklare snitflader. Regeringen har derfor nedsat Forenklingsudvalget for Erhvervsfremme som primo 2018 skal fremlægge forslag, der løfter regeringens ambition for en mere enkel og effektiv erhvervsfremmeindsats, der tager udgangspunkt i virksomhedernes behov. Samtidig har Vækstforum Nordjylland gennem Vestdansk Erhvervssamarbejde iværksat et arbejde for forenkling og effektivisering af innovations- og klyngestrukturen indenfor fødevarerhvervet, jf. bilag 2 om analyse af fødevarerlands-kabet

Parternes samarbejde

- Parterne vil fortsætte og forstærke samarbejdet inden for fiskeri- og akvakultursektoren, herunder fortsætte dialogen i de etablerede faglige netværk om hensigtsmæssigt samspil mellem de regionale og nationale indsatser og udviklingsaktiviteter for sektorudvikling. Der skal herunder sikres en kobling til Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet (EHFF) samt Grønt Udviklings- og demonstrationsprogram (GUDP) i overensstemmelse med Miljø- og Fødevarerministeriets akvakulturstrategi og udviklingsplan for fiskerisektoren samt den politiske aftale om Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet 2018-20.
- På baggrund af resultaterne i Eftersyn af Erhvervsfremme og Analyse af fødevarerlands-kabet

vil Vækstforum Nordjylland i tværregionalt samarbejde arbejde for at effektivisere og forenkle klynge- og innovationsindsatsen på fødevarerområdet med udgangspunkt i virksomhedernes behov og de enkelte indsatsers kvalitet.

- Parterne vil samarbejde med MARCOD om opfølgningen på Vækstteam for Det Blå Danmarks anbefaling om at anvende statslige og kommunale skibe/færger som testplatform for nye eller mere standardiserede maritime løsninger. Opfølgningen vil kunne bidrage til regeringens kommende Vækstplan for det Blå Danmark.

Grøn vækst – energiteknologi og cirkulær økonomi

Region Nordjylland og det øvrige Vestdanmark har en styrkeposition inden for grønne erhverv og energiteknologi. Der er et stærkt netværk af virksomheder, underleverandører og uddannelsesinstitutioner med stor viden og erfaring inden for disse områder, som sammen styrker den grønne omstilling. På energiområdet har Nordjylland især styrkepositioner indenfor leverancer til vindindustrien og skibsfarten. Især metalindustrien fremstiller grønne produkter som fx kedler, men også på grønne gasser, bæredygtigt byggeri og fundamentet til vindmøller og boreplatforme står Nordjylland stærkt.

Energi og grøn omstilling indgår i det vstdanske erhvervssamarbejde rettet mod stærke erhvervsvirksomheder, erhvervsklynger og innovationsnetværk. De vstdanske vækstfora samarbejder her om at skabe en stærkere klyngeorganisering.

Danmark er - med centrum i Vestdanmark, hvor 80 pct. af branchens beskæftigelse ligger - hjemsted for verdens stærkeste vindenergiklynge. Men styrkepositionen er under pres fra ambitiøse udenlandske satsninger. Der er behov for en strategi for, hvordan Danmark fortsat skal være verdensførende indenfor vindmølleindustrien i 2025, fortsat implementering af Det Nationale Vindprogram samt realisering af visionen om at gøre Nordsøen til et Silicon Valley for havvindmøller.

Regeringen understøtter Nordjyllands bidrag til Danmark som et konkurrencedygtigt avanceret produktionsland inden for vindenergi. I marts 2017 indgik regeringen bl.a. politisk aftale om udvidelse af Østerild testcenter med to nye testpladser, der tillader etablering af testmøller på op til 330 meter.

Endelig samarbejdes mellem de vstdanske vækstfora om støtte til at øge eksporten af fjernvarmeteknologi.

Vækstforum Nordjylland peger desuden på vigtige indsatsområder inden for cirkulær økonomi. Det omfatter blandt andet fokus på bæredygtigt byggeri, herunder igennem det regionale netværk "Netværk for Bæredygtig Erhvervsudvikling". Region Nordjylland ønsker sammen med staten at styrke denne indsats igennem en fokusering på cirkulær økonomi i relation til erhvervsfremmeprojekter baseret på principper for cirkulær økonomi. Arbejdet vil tage afsæt i anbefalingerne fra regeringens Advisory Board for cirkulær økonomi samt hidtidige erfaringer fra samarbejdet om grønne industrisymbioser. I denne forbindelse vil der være særlig fokus på byggebranchen med udgangspunkt i erfaringer fra det nationale program "Grøn industrisymbiose".

Parternes samarbejde

- De vstdanske regioner vil med inddragelse af industrien og andre relevante aktører, samt inden for de nationale rammer for vedvarende energi, udarbejde en fælles strategi og handlingsplan for den vstdanske vindmølleindustri. Strategien vil søge at adressere problemstillinger vedrørende rekruttering og kompetencer, innovation og investeringer mv. Selve implementeringen af strategien vil kunne aftales senere med relevante parter.
- Vækstforum Nordjylland vil iværksætte tiltag, herunder analyser af vækstbarrierer, der skal understøtte de nordjyske virksomheders omstilling til en mere cirkulær forretningsmodel. En sådan indsats vil skulle koordineres med regeringens cirkulære initiativer.

Bilag 1 – Baggrund om en teknologipagt

Den teknologiske udvikling skaber nye muligheder for virksomhederne til at producere og skabe værdi på. For at fastholde og udvikle højproduktive og vellønnede job i Danmark er det vigtigt, at virksomhederne har adgang til de kompetencer, som de efterspørger, og som er afgørende for at udnytte nye teknologier til at skabe ny innovation og nye forretningsmodeller.

Virksomhederne efterspørger i stigende grad medarbejdere, der kan anvende og implementere ny teknologi og flere med speciale inden for STEM (Science, Technology, Engineering og Mathematics) med kreative evner til at udvikle, designe og bruge nye teknologiske og digitale redskaber, jf. Danmarks Vækstråds rapport om kvalificeret arbejdskraft.

Formålet med en teknologipagt

En teknologipagt er et samarbejde mellem virksomheder, uddannelsesinstitutioner og offentlige aktører om at fremme interessen for teknologi blandt børn og unge samt at få flere unge og voksne til at vælge STEM-uddannelser og opkvalificering, så flere får de tekniske kompetencer erhvervslivet efterspørger.

En teknologipagt skal sætte en strategisk retning for at styrke indsatsen. Samarbejdet kan tage afsæt i eksisterende indsatser, der kan give inspiration på tværs af landet. Det kan fx ske gennem kampanjer rettet mod unges uddannelsesvalg, ved brug af rollemodeller for at vise uddannelsernes jobmuligheder, ved introduktion af virksomhedernes teknologi i undervisningen, ved konkurrencer indenfor teknologi, IT og naturvidenskab, eller lokale partnerskaber for at opkvalificere arbejdskraften til konkrete behov.

Teknologipagt i Nederlandene

Arbejdet med at etablere en teknologipagt er inspireret af Nederlandene, hvor regeringen i 2013 indgik en teknologipagt (Nationaal Techniepact 2020). Den nederlandske pagt har bl.a. sat som mål at "4 ud af 10" skal vælge STEM-studieretninger. Til sammenligning vælger 2 ud af 10 i Danmark en videregående uddannelse inden for STEM.

I pagten er formuleret tre overordnede indsatsområder:

- *Vælg teknologi:* Bl.a. afsætter regeringen midler til opkvalificering af undervisere og erhvervslivet etablerer teknologiundervisningsportal.
- *Lære om teknologi:* Bl.a. oprettes en investeringsfond til offentlig-private uddannelsespartnerskaber, hvor regeringen, arbejdsgivere og regionerne hver især bidrager ligeligt, og erhvervslivet vil stille medarbejdere til rådighed som oplægsholdere på uddannelsesinstitutionerne.
- *Arbejde med teknologi:* Bl.a. indsats for hurtigere ansættelse af dimittender og midler til opkvalificering.

Teknologipagten er blevet fornyet i 2016 med øget vægt på digitale teknologier og programmering.

I tillæg til en national teknologipagt er der efterfølgende etableret regionale teknologipagter, hvor indsatserne tager udgangspunkt i regionernes erhvervsmæssige styrkepositioner. En national styregruppe, understøttet af et sekretariat, koordinerer og monitorerer implementeringen af teknologipagten. Derudover er der udpeget en ambassadør for teknologipagten, som bidrager til at promovere den.

Bilag 2 - Analyse om effektivisering af erhvervsfremme indenfor fødevarerområdet

Et led i Vestdansk Erhvervssamarbejde på fødevarerområdet er forenkling af klyngestrukturen. Af handlingsplan 2017 for Vestdansk Erhvervssamarbejde fremgår, at relevante regionale og nationale klyngeaktører inddrages i udviklingen af et fælles koncept for én landsdækkende fødevarerklynge. Med henblik på skabe fundamentet for en hensigtsmæssig forenkling er det besluttet at gennemføre en analyse, der skal skabe overblik over det danske fødevarerlandskab med henblik på at samordne og forenkle strukturer og offentlige tilbud på området.

Formål

Formålet med analysen er at skabe et overblik over fødevarerlandskabet med henblik på at skabe fundamentet for en sammenhængende national fødevarerklynge, herunder:

- Skabe overblik over erhvervsfremmeinitiativer
- Skabe fundament for forenkling og mere erhvervsrettede erhvervsfremme tilbud
- Skabe grundlaget for synergi i den regionale og nationale fødevarerindsats

Indhold

Analysen gennemføres af Iris Group i samarbejde med Lauritzen Consulting, Oxford Research og Gemba Innovation og omfatter:

1. Udarbejdelse af overblik over eksisterende klynge- og netværksinitiativer med beskrivelse af organisation, geografisk omfang og tilgængelighed, målgruppe og kerneaktiviteter;
2. Afdækning af snitflader, 'gaps' og overlap mellem eksisterende klynge- og netværksinitiativer og erhvervsfremmeindsatser;
3. Afdækning af fødevarerhvervets behov og kendskab til eksisterende tilbud;
4. Sammenfattende konklusioner om snitflader/overlap og sammenhæng mellem tilgængelige initiativer og anbefalinger vedr. den fremtidige klyngestruktur.

Herudover beskrives kort de makroøkonomiske perspektiver for det fremtidige vækstpotentiale baseret på eksempelvis nationale og internationale strategier, forskningsretninger, globale trends og spirende markedsefterspørgsel samt en vurdering af hvilke behov dette vil afstedkomme for fødevarerhvervet.

Organisering

Der er til analysens gennemførelse etableret en tværregional følgegruppe bestående af repræsentanter for Region Syddanmark, Region Midtjylland og Region Nordjylland, ligesom repræsentanter for Region Sjælland og Region Hovedstaden er inviteret til at deltage i følgegruppen.

Videre proces

Konsulentrapport med anbefalinger til fremtidig klyngestruktur er udarbejdet i august 2017 og vil indgå i den videre dialog om proces for etablering af den fremtidige klyngestruktur. Herunder indledende tiltag i samspil med de eksisterende klynge- og netværksaktører.